

Canvi climàtic al Pirineu: dos graus més des de l'any 2000

L'esquí inverteix en tecnologia per aconseguir un bon trepitjat que permet l'estalvi de fins al 15% en producció de neu

El primer quart del segle XXI a l'Alt Pirineu i Aran i Ponent ha viscut un augment de temperatura que ha duplicat les previsions. Segons dades del Meteocat, s'ha situat entre 2,1 i 2,2 per sobre la mitjana, "confirmant l'acceleració del procés". L'expert en canvi climàtic de la UdL, Víctor Resco apunta que "estius extrems" i tardors més curtes, han vingut per quedar-se. Això obliga a sectors econòmics com l'esquí a apostar per tecnologia per assegurar les temporades. El trepitjat de pistes amb màquines d'última generació permet aconseguir fins a un 15% d'estalvi en innivació amb canons. Aureli Bisbe, president de les estacions d'esquí catalanes afegeix que amb la IA encara estaran més preparats davant els canvis meteorològics.

Durant els primers 25 anys del segle XXI el canvi climàtic pronosticat ja a principis del segle XX s'ha accelerat. El catedràtic de la Universitat de Lleida (UdL), enginyer tècnic Forestal, Víctor Resco, apunta que és una acceleració homogènia a tot Catalunya tot i que hi ha diferències marcades en el clima de Ponent i les comarques pirinenques. Les temperatures han anat pujant "de mica en mica", amb increments fins ara "poc perceptibles", però en els darrers anys "la recta s'està accelerant", apunta Resco. S'ha pogut constatar el passat estiu, amb dues onades de calor molt marcades a finals de juny i a principis d'agost, i malgrat que el de 2024 no ho va ser tant, els de 2023 i 2022 també van ser molt calorosos.

Prenent com a referència el període que va entre 1961 i 1990, al voltant de l'any 2000 la temperatura mitjana ja estava 1 grau per sobre de la línia base. Resco assenyala que des de 2023 fins ara, la temperatura s'ha situat entre 2,1 i 2,2 graus per sobre, confirmant així l'acceleració del procés. En aquest sentit, apunta que si es manté l'actual ritme de consum de combustibles fòssils, la projecció per als pròxims 25 anys indica que l'augment de la temperatura podria arribar a ser de 3 o 4 graus respecte a la mitjana històrica.

Les estacions d'esquí aposten per fer un bon treball de la neu

Amb aquest escenari d'augment de temperatures, que es tradueix en hiverns més suaus i amb poca precipitació, les estacions d'esquí catalanes han apostat fort per la gestió de la neu que cau i poden produir. Un factor clau per poder esquiar i garantir les temporades per fer viables els complexos i tota l'economia local que els envolta. L'Associació Catalana d'Estacions de Muntanya (ACEM), integrada per les estacions de FGC (La Molina, Vallter, Vall de Núria, Espot Esquí, Port Ainé i Boí Taüll), Masella i Baqueira Beret, ha reunit durant dos dies experts del sector per posar en relleu com la sostenibilitat, la innovació, la seguretat i la IA està transformant la gestió dels complexos d'esquí.

Un dels maquinistes més experimentats de Baqueira Beret, Ignacio Sacau, explica que amb maquinària d'última generació s'aconsegueix una "optimització absoluta" de la neu produïda i la que cau del cel. La neu necessita entre 4 i 8 hores de repòs després de ser treballada per "lligar-se" i endurir-se. Les màquines han evolucionat per poder treballar en tota mena de condicions i relleus de manera que amb sistemes de cabrestant (winch) es pot trepitjar en pendents de més del 45%. El futur d'aquestes màquines passa per la descarbonització amb la introducció de combustibles com l'HVO (oli vegetal hidrotractat).

Per la seva banda, el responsable de seguretat de la divisió de Turisme i Muntanya d'FGC, David Campà, assegura que amb tecnologia com la geolocalització que permet mesurar el gruix de la neu que hi ha sota la màquina, es pot optimitzar la producció de neu amb canons en un 15%.

El president de l'ACEM, Aureli Bisbe, destaca que el paper de la intel·ligència artificial (IA) serà clau en l'anàlisi de les dades meteorològiques i de consum per predir les necessitats de les estacions. La IA podria servir en un futur per adaptar els torns dels maquinistes davant la realitat canviant del clima.

El responsable de seguretat d'FGC Turisme, David Campà

Ponent es veu abocat a fenòmens extrems

A Ponent l'augment de temperatura està lligat a les feines al camp. El passat estiu s'ha implantat el sistema de jornades intensives a la campanya de la fruita, començant a collir quan encara és de nit, per evitar les hores de més calor de la tarda. La reducció de les precipitacions fa que hi hagi "risc de desertificació", segons Resco, que també apunta al creixement de la massa forestal per l'abandonament de cultius, com un dels motius de la cada cop més creixent falta de recurs hídric.

El canvi climàtic també ha comportat l'increment de fenòmens extrems com les pedregades o tempestes violentes amb forts vents. Només entre abril i octubre n'hi ha hagut 19 a Ponent, una xifra rècord des que hi ha registres.